

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J.T.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Olsztynie
o wysokość wojskowej renty inwalidzkiej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 stycznia 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od postanowienia Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku
z dnia 16 sierpnia 2023 r., sygn. akt III AUz 85/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od J.T. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura
Emerytalnego w Olsztynie kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści)
złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. -
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

DS

UZASADNIENIE

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Olsztynie decyzją z 20 stycznia 2023 r. (znak: [...]) powtórnie odmówił J. T. zwiększenia wysokości wojskowej renty inwalidzkiej II grupy o 10% podstawy jej wymiaru. Wojskowy organ emerytalny w

uzasadnieniu decyzji oraz w odpowiedzi na odwołanie wskazywał, że podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 22 ust. 2 i art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2528), a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13 lutego 2020 r. (sygn. akt III AUa 322/19), którym oddalona została apelacja odwołującego od wyroku z 28 lutego 2019 r. (sygn. akt IV U 693/17) Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Wojskowy organ emerytalny stał na stanowisku, że w sprawie zachodzą przesłanki do odrzucenia odwołania z uwagi na powagę rzeczy osądzonej. Zdaniem organu, odwołujący nie przedstawił nowych okoliczności lub dowodów odnoszących się do jego stanu zdrowia w okresie najdalej 3 lat od zwolnienia go ze służby. Nie było zatem podstaw do ponownego badania kwestii powstania inwalidztwa w związku z chorobami, które mogłyby być skutkiem szczególnych warunków służby lub wypadku w związku ze służbą z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze, gdyż kwestia ta została już między stronami rozstrzygnięta powołanymi wyżej orzeczeniami Sądów obydwu instancji.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 10 maja 2023 r. (sygn. akt IV U 217/23) wydanym w sprawie J. T. przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Olsztynie o wysokość wojskowej renty inwalidzkiej: odrzucił odwołanie oraz zasądził od J. T. na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek zażalenia J. T., Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 16 sierpnia 2023 r. (sygn. akt III AUz 85/23), oddalił zażalenie (pkt I) oraz zasądził od J. T. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Olsztynie kwotę 240 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty (pkt II).

Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku do Sądu Najwyższego wywiódł odwołujący, zaskarżając postanowienie w całości, zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez:

- art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z normą wynikającą z art. 366 k.p.c. poprzez uznanie, że przesłanką do oddalenia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie w przedmiocie odrzucenia skargi ubezpieczonego jest powaga rzeczy osądzonej oraz w ocenie skarżącego wadliwa ocena Sądu Apelacyjnego, iż w toku postępowania wcześniejszego doszło do prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie sporu o ustalenie zdolności do służby skarżącego w odniesieniu do jego przynależności do jednostki inżynieryjno-saperskiej, podczas gdy w ramach postępowań objętych powagą rzeczy osądzonej doszło jedynie, co do prawomocnego ustalenia braku zakwalifikowania skarżącego do jednej z trzech grup inwalidzkich z tytułu schorzeń słuchu;

II. naruszenie przepisów praw materialnego poprzez jego błędną wykładnię tj.:

- art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez wadliwe przyjęcie, że ocena dokonana w ramach postępowania prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Olsztynie w sprawie o sygn. akt IV U 693/17 oraz Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie prowadzonej pod sygn. akt III AUa 322/19 stanowi rozstrzygnięcie w przedmiocie roszczenia tożsamego z roszczeniem zgłaszanym w ramach niniejszego postępowania, podczas gdy skarżący stoi na stanowisku zgodnie, z którym są to odrębne roszczenia, opierające się na zupełnie odmiennych stanach faktycznych. Skarżący twierdzi bowiem, że w trakcie poprzedniego postępowania nie została podniesiona kwestia jego niezdolności do służby na stanowisku do niego przypisanym i w odniesieniu do schorzenia laryngologicznego.

Z uwagi na tak stawiane zarzuty skarżący wniósł o:

1. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na jej oczywistą zasadność;

2. uchylenie w całości postanowienia z 16 sierpnia 2023 r. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;

3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych;

4. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność skarżącego;

5. wysłuchanie podczas rozprawy;

Zgodnie z twierdzeniem skarżącego przedmiotowa skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na fakt naruszenia przepisu w zakresie powagi rzeczy osądzonej, a w konsekwencji uniemożliwienie skarżącemu dostępu do drogi sądowej, celem weryfikacji i kontroli orzeczenia wojskowego organu emerytalno-rentowego. Skarżący wskazał, że Sądy obu instancji wadliwie przyjęły założenie o istnieniu prawomocności materialnej w zakresie poddawanego pod rozstrzygnięcie Sądu zagadnienia. Prawomocność materialna dotyczy w ocenie skarżącego roszczenia o podwyższenie podstawy renty wojskowej, należnej tytułem schorzeń neurastenii oraz kardiologii. W ramach postępowania, na które powołują się Sądy obu instancji przedmiotem badania nie była kwestia zdolności do służby skarżącego, z odniesieniem do jego stanowiska jakie piastował w trakcie służby wojskowej.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną wojskowy organ emerytalny wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej (art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.), ewentualnie wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi oraz zasądzenie (w każdym z przypadków) od odwołującego na rzecz wojskowego organu emerytalnego kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia, celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do

rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Strona skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Należy więc w tym miejscu przypomnieć, że w motywach wniosku opartego na tej przesłance przedsądu powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r.,

II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Strona skarżąca nie uzasadniła w sposób prawidłowy istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej nie wskazał nawet konkretnego przepisu, z którym wiąże oczywiste naruszenie prawa – samo zaś przywołanie tej okoliczności w sposób ogólny jest w tym przypadku niewystarczające.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że o tożsamości roszczeń można mówić wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, lecz także podstawa sporu. Dla tożsamości podstaw sporu niezbędna jest natomiast tożsamość podstawy faktycznej i prawnej roszczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 października 2014 r., IV CSK 37/14, LEX nr 1544215; z 14 marca 2014 r., III CSK 124/13, LEX nr 1463866; z 21 listopada 2013 r., III CSK 43/13, LEX nr 1427740 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 14 września 2017 r., V CSK 673/16, LEX nr 2428282; z 22 lutego 2017 r., IV CSK 316/16, LEX nr 2309600; z 4 listopada 2016 r., I CSK 736/15, LEX nr 2156645; z 10 października 2014 r., III CSK 279/13,

„Gazeta Prawna” z 14 października 2014 r., s. 11; z 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, LEX nr 1276233; z 4 lipca 2013 r., II UK 410/12, LEX nr 1375198; z 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5–6, poz. 71; z 13 kwietnia 2007 r., I CSK 479/06, LEX nr 253401; z 6 marca 2008 r., II UK 144/07, LEX nr 420911; z 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, LEX nr 1276233, a także tak uchwała Sądu Najwyższego z 21 listopada 2013 r., III CZP 67/13, OSNC 2014/nr 7-8, poz. 73). Powaga rzeczy osądzonej dotyczy również sytuacji, gdy żądania obu pozwów nie są identyczne, ale oparte są na tej samej podstawie i zmierzają do tego samego celu, co *a contrario* oznacza, że brak jest powagi rzeczy osądzonej, gdy kolejny proces pomiędzy tymi samymi stronami i dotyczący tego samego przedmiotu zmierza do osiągnięcia innego celu niż poprzedni (zob. w szczególności uchwałę Sądu Najwyższego (7) – zasada prawna – z 5 maja 1951 r., C 689/50, LEX nr 160055 oraz uwagi i orzecznictwo zawarte w M. Manowska [w:] A. Adamczuk, P. Pruś, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477¹⁶, LEX/el. 2022, art. 366).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

[a.ł.]